

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место рођења

Андрејић (Радослав) Ана
1.5.1975., Ниш

Основне студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
ОАС Социологија
Дипломирани социолог
1994
2009.

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Централноевропски универзитет, Будимпешта, Мађарска
/
Департман за студије рода,
Master of Arts in Gender Studies (нострификовано на Факултету политичких наука у Београду)
2009.
2010.
9,33
Студије рода
The politics of experience: The discursive contestation of medical management of childbirth in Serbia

Докторске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Година уписа
Остварен број ЕСПБ бодова
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
ДАС Социологија
2016.
140
9,23

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске
дисертације
Име и презиме ментора,
звање
Број и датум добијања
сагласности за тему
докторске дисертације

«Емпатија и савремена морална субјективност: социолошки приступ интерпретацијама
неуронаучних истраживања»
Др Данијела Гавриловић, ред. проф. Филозофског факултета Универзитета у Нишу
8/18-01-001/20-031, 04.02.2020. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна
Број поглавља
Број слика (шема, графикона)
Број табела
Број прилога

361
9
7
-
5

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА

који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Andrejic, Ana, Reconsidering the distinction between western and post-socialist biological citizenship: Reflections on developments in reproductive medicine in Serbia. Cargo – Journal for Cultural and Social Anthropology, 2013, 1-2(2011), pp. 91-115.t</p> <p>У овом раду се анализира разлика између западног и постсоцијалистичког биолошког грађанства, а које су Рос и Новас формулисали кроз концепт „активног“ насупрот „пасивним“ формама биолошког грађанства. Анализа спроведена у овом раду о актуелним дешавањима у области репродуктивног биолошког грађанства у постсоцијалистичкој Србији служи као доказ недовољности или дихотомне концептуализације биолошког грађанства. Анализирана је грађанска иницијатива медицинске помоћи породиљама, интернет групе за подршку женама које су подвргнуте in vitro оплодњи и on line извјештавање о корупцији у репродуктивним медицинским услугама.</p>	M23
2	<p>Андрејић, Ана, Ставови о биоетичким питањима у оквиру Српске православне цркве у контексту православне биоетике. Годишњак за социологију, 2017, XII(17), 23-45.</p> <p>У овом тексту је дат преглед ставова о главним питањима биоетике од стране Српске православне цркве. Анализа је начињена на основу текстова који су доступни верницима и широј јавности, објављених у часопису „Православље“, који издаје Синод СПЦ, рубрици „биоетика“ на званичном сајту СПЦ, као и на другим сајтовима. Како би се стекла целовитија слика о ставовима православне биоетике, преглед је допуњен ставовима из усвојених докумената о биоетици Руске и Грчке православне цркве и дела америчких православних биоетичара. Рад такође разматра историјске и теолошке специфичности у развоју православне биоетике у односу на католичку.</p>	M52
3	<p>Стевановић, Бранислав и Андрејић, Ана, Политичка социјализација и изградња демократске политичке културе. У: Љубиша Митровић, Гордана Стојић (ур.): Традиција, модернизација и национални идентитет у Србији и на Балкану у процесу европских интеграција, 2012, pp. 111-148. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу</p> <p>У тексту „Политичка социјализација и изградња демократске политичке културе“, Ана Андрејић је као други аутор написала део прегледа социолошких приступа истраживању политичке социјализације од 1950-их. На основу истраживања Алмонда и Вербе о цивилној култури у пет држава, истакнуто је да ти аутори сматрају ране психокултурне приступе истраживању политичке социјализације превише једноставним, због тога што су се фокусирали искључиво на породицу као агенс политичке социјализације. Та социјализација је била схваћена као латентна и заснована на генерализацији односа према ауторитету, усвојеног у оквиру породице. Пажња истраживача од 1980-их била је усмерена поред породице и на друге агенсе политичке социјализације, као што су школа, вршњачка група и медији.</p>	M45

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА **НЕ**

Кандидаткиња је положила све испите и обавила све активности предвиђене студијским програмом.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Дисертација је урађена на 361 страни и организована је у два дела који се састоје од седам поглавља. Дисертација садржи и Увод и Закључак.

Уводни део садржи општи теоријско-методолошки концепт, истраживачка питања и полазне претпоставке.

У оквиру првог дела налазе се три поглавља која операционализују основне појмове и методолошки приступ. У 1. поглављу је приказан историјски преглед развоја концепта субјекта у складу са развојем друштва и науке. Ауторка показује да је церебрална концепција субјекта (изједначавање личности и „бивања мозгом“), без обзира на то да ли је биологија мозга схваћена као фиксна или пластична, на основу методолошког индивидуализма (посматрања друштва као скупа особа које делују) усклађена са либералним и неолибералним схватањем субјекта у ширем друштвеном контексту.

У 2. поглављу ауторка представља основе приступа неуронауком истраживању и његовим неуродисциплинарним интеграцијама. Образлаже методе које користи у сопственом истраживању – концептуалну критику и ставове о повезивању нивоа анализе.

Треће поглавље овог дела дисертације се бави концептом емпатије у науци и у друштву. У складу са не-есенцијалистичким схватањем емпатије и „мета“ приступом научном знању, дисертација се не бави тиме у чему се заиста састоји тај људски капацитет и које су његове биолошке основе, него тиме како се концепт емпатије одређује и користи у неуродисциплинарним радовима, у науци и друштву. Предмет истраживања у овом раду није сама емпатија, него неуродисциплинарна интеграција неуронаучних знања о њој.

Други део ове докторске дисертације (4,5,6. и 7. поглавље) се бави истраживањем тога како се емпатија, моралност и друштвеност повезују са неуралним основама и са друштвеним и/или моралним концептима у радовима из друштвене неуронауке, неуросоциологије, неуроетике, и дебате о моралном побољшању. Методолошки приступ се заснива на истраживању неуродисциплинарних радова о емпатији и повезивању њене могуће неуралне основе са моралним и друштвеним способностима.

У 4. поглављу се разматра концепт „друштвеног мозга“ у друштвеној неуронауци. У 5. поглављу се разматра неуросоциолошка редифиниција друштвене субјективности. Неуросоциологија жели да примени неуронаучне методе и налазе у истраживању социолошких проблема. У 6. поглављу ауторка третира настанак неуроетике

издвајањем из биоетике, као и њену улогу у разматрању проблема „неуронауке моралности и етике неуронауке“. Седмо поглавље је посвећено концептима емпатије и моралности који се употребљавају и третирају у дебати о моралном побољшању тј. побољшању људи неуротехнолошким средствима која је заступљена у неуроетици. Предмет дебате о моралном побољшању је применљивост фармаколошких средстава (укључујући окситоцин), заснованих на сазнањима о неуралним основама моралности у циљу побољшања људи (смањења нивоа криминала или других видова моралног побољшања). У закључку докторандкиња сумира налазе свог истраживања што чини видљивим главни допринос који се огледа у систематизацији постојеће литературе о индивидуализму концепције субјекта, те продубљује увиде о централности емпатије у науци и друштву. Повезујући научну производњу знања са друштвеним контекстом указује на то да централност емпатије у неуродисциплинарним интеграцијама потиче из кореспонденције неуронаучне концепције субјекта са распрострањеним концепцијама субјекта у друштву.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

У Пријави докторске дисертације, Кандидаткиња је навела следеће циљеве од којих не одступа ни у изradi дисертације (Истраживачка питања и полазне претпоставке, стр. 10):

1. Основни циљ истраживања је да се утврди како је емпатија концептуализована и како је са њом повезана моралност у интердисциплинарној научној производњи знања, која интегрише неуронаучна истраживања са друштвено-научним приступима.
2. Циљ је такође да се утврди како је концептуализована савремена морална субјективност.
3. На основу социолошког приступа анализи, циљ је да се утврди да ли се у интелектуалним истраживањима узимају у обзир аспекти морала релевантни за социологију као науку, као и за друштво.

Основни, као и посебни циљеви истраживања су остварени кроз презентацију начина концептуализације емпатије и повезивања тог појма са (моралном) субјективношћу у литератури из области неуронаука. Докторандкиња је исцрпно мапирала интердисциплинарно подручја које чине: неуросоциологија, неуроетика и друштвене неуронауке, кроз пружање увида у теоријске и методолошке односе поменутих дисциплина, те степен њихове релевантности за савремену социолошку теорију и емпиријска истраживања. Такође, указала је на могуће друштвене импликације употребе нових неуронаучних знања у покушајима утицаја на „моралност“ – кроз употребу „моралног молекула“/окситоцина за повећање алтруизма и емпатије, али и кроз друштвене ефекте концептуалне дебате о „моралном побољшавању“.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Главни научни допринос дисертације је демонстрирање идеолошке функције коју има концепт емпатије у неуронаучним истраживањима. Докторандкиња на инвентиван начин примењује фукоовску анализу пролиферације дискурса о емпатији, апострофирајући историчност наведеног појма. Фукоовска генеалогичка је плодно комбинована са социјалноконструктивистичким приступом научној „производњи знања“ Карин Кнор Цетине.

Битан део научног доприноса дисертације чини указивање на „изборну сродност“ (Вебер) која постоји између индивидуалистичке концептуализације моралног субјекта као церебралног и, данас доминантне, идеологије неолиберализма. Реификовање субјекта као ултимативно биолошког заснованог, погодног за фармаколошке и друге интервенције у циљу повећања његове радне и друштвене ефикасности кроз поседовање вишег нивоа емпатије, савршено одговара перпетуирању неолибералних пракси „сталног рада на себи“ и „остваривању свог максималног потенцијала“ у циљу повећања корпоративног профита кроз неупитну спремности на самоексплоатацију.

Посебан значај дисертације састоји се у пружању социолошких увида у генезу концепата везаних за људске емоције, указивању на економско-политички контекст који их обликује и, коначно, демаскирању улоге коју тако формирани појмови добијају у неолибералном друштвеном окружењу. У том смислу, дисертација представља научни допринос отпору и одбрани од манипулације и доминације у савременој науци и друштву.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Докторандкиња је демонстрирала способност за научно-истраживачки рад, и то кроз:

1. избор актуелне и социолошке релевантне теме истраживања,
2. постављање хеуристички плодних истраживачких питања и хипотеза,
3. одабир најсавременије литературе из одговарајућих научних, али и интердисциплинарних области
4. операционализацију истраживачких проблема, методолошки ригорозно спроведену анализу и интерпретацију научних и филозофских публикација које су чиниле истраживачки корпус,
5. тематско и логичко структурисање докторске дисертације, које се огледа у конзистентном и консеквентном излагању резултата истраживања.

Све наведено неупитно сведочи о томе да кандидаткиња Ана Андрејевић поседује одговарајуће компетенције за самостално бављење научним радом.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу учињене анализе и позитивне оцене квалитета докторске дисертације – научног доприноса и релевантности обрађене теме, као и самосталности у научном раду на тези «Емпатија и савремена морална субјективност: социолошки приступ интерпретацијама неуронаучних истраживања» кандидаткиње Ане Андрејић комисија предлаже ННВ Филозофског факултета Универзитета у Нишу, као и Научно-стручном већу за друштвене и хуманистичке науке Универзитета у Нишу, да извештај о оцени урађене докторске дисертације прихвати а кандидаткињи Ани Андрејић одобри јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовању Комисије

8/18-01-008/24-041

Датум именовања Комисије

10. 12. 2024.

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Милош Јовановић, доцент Социологија (Научна област)	председник Филозофски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
2.	Др Данијела Гавриловић, редовна професорка Социологија (Научна област)	ментор, члан Филозофски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
3.	Др Веселин Митровић, виши научни сарадник Социологија (Научна област)	члан Институт друштвених наука у Београду (Установа у којој је запослен)	
4.	Др Гордана Стојић, доцент Социологија (Научна област)	члан Филозофски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	

Датум и место: Ниш и Београд

.....